

Ҷентерӯ ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 җулхи майн 5-мёшёнченпе тухать

92 (7732) №

Юн кун, 2009 җулхи ноябрён (чүк) 18-мёшё

Хакё ирёлё

Ноябрён 17-мёшё – Участковайсен кунё

Фестивале хутшанма чёнеҗё

Халәха җывәх пулмалла

Участковай ёсне сәмәл тесе калай-май. Ытларах җемьесенче хирёҗу-җапаҗу каларакансемпе, эрех юхтар-са сутақансемпе, юнашар хвәттер-сенче пурәнәкансене ләпкә пурәнма чәрмантаракансемпе, обществәлла ләпкәләхә пәсакансемпе ёҗлеме тивет вёсен. Олег Николаевич Яковлев участковай та (сан үкерчөкре) сакнашкә «пултаруллисене» 2005 җултанна «ләплантарать». Чулхулар-и МВД академийён Шупашкарти филиалёнчен вёренсе тухсан җәмрәк специалист районти шалти ёҗсен пайёнге вәй хума тытәнать. Ана Хорнуй ял тәрәхёнчи участковай пулма җирёплетесё. Кәҗалхи июнь уйәхёнчен тытәнса Олег Николаевича уйвәртарак участок шанса панә – Муркаш ял тәрәхё. Район цент-рөнче вара пурнәҗ вёресех тәрәт. Нумаях пулмасть-ха җёрлехи дежур-ство вәхәтёнче асла лейтенант лавка җаратакансене тытса чарма пултарнә. «Малашләхлә җәмрәк со-трудниксенчен пёри», – тесё ун пирки районти шалти ёҗсен пайён пусләхё Е.И. Плечовна милицион уча-стковай уполномоченнайсен уй-рәмён ертүҗи А.Н. Осипов.

(Вёҗё 2-мёш стр.)

Эсир купәста йўҗётме пёлетёр-и?

Ноябрён 20-мёшёнче Куславка районёнче пёрремёш хут купәста фестивалё иртет. Унччен кунта икё сул купәста тәварлама пёлекен аҗтасен конкурсё пулнәччё.

Фестиваль программы анлә. Кунта төрлө сортлә купәста сутассине йёркелесё. Купәстаран хатёрленё төрлө апат-җимёс тутанма пулать. Яланхи пекех купәста тәварлакан-сен конкурсё те иртет. Вәл икё номинаципе пулать: нумай-ләхә йўҗётнё купәста тата салат валли тәварланә купәста. Уявра, паллах, юрә-кёвё те январё. Ачасем үкерчөксен кон-курсне хутшанёҗ. Аслисем купәста туса илес тата вырнаҗ-тарас ййтусене сүтсе явёҗ.

Конкурсә хутшанас текенсен сур килограмм хатёр проду-кци илсе пымалла. Җентерёҗёсене дипломсем тата укҗан парнесем парса хавхалантарасёҗ.

Нумаях пулмасть Элёк районёнче җёр улми фестивалё иртенччё. Унта Элёксем җёр улмирен темён төрлө апат-җимёс хатёрлесе телёнтернеччё. Күршёсем кашни җул иккёмёш җәкәр лаптакне үстерсе пырасёҗ. Тухәҗ те аван, вырнаҗтарма та майсем туласёҗ.

Муркашсем, эфир йтти район җыннисене мёнпе телёнтер-ме пултарпәр?!
Хамәр инф.

Сывә пурнәҗ йёрки

Туртма пәрахма пулать

Ноябрь уйәхён кашни виҗёҗёмёш кёҗнерни кунёнче пи-рус туртма пәрахмалли пётём тенчери кунә паллә тәвәҗёҗ. Кәҗал вәл ноябрён 20-мёшённе килет. Җак кун пирён календаре 1977 җулта Америкәри онкологи обще-стеви пуҗарәвёпе кёнё.

Паләртса хәвармалла, районта 2009-2011 җулсенче пи-рус тата пирус изделиёсене туртасанчен профилак-тика ёҗсене туса ирттермелли ятарлә программә йышәннә. Районти тёп больницәра вара җак кун умён ятарлә акци ирттересёҗ. Кам та кам җак кун телне пи-рус туртма пәрахать, савсем хушшинче Муркашри «Сывләх» физкультурәна спорт комплекснчи бассей-на җүремелли абонемент выляттарасёҗ. Җакан пек ыра пулам йтти предприятияме организацисенче те пурнәҗә кёрессе шанас килет.

Унччен вара хамәр сывләх җинчен каласни те йтлаш-ши пулмё. Пирус сиенё тата унран хәтәлмалли меслет-сем җинчен каласа пама кәмәл турё те ёнтё районти тёп больницә наркологё тата психотерапевчё Л.М. ИВАНОВА.

(Вёҗё 4-мёш стр.)

Саламлатпәр

Шаттак Муркашра суралса үснө тата кунтах җемьё савәрса нумай сул пу-рәннә Александра Ивановна Ви-талий Васильевич НИКИТИНСЕНЕ йлтән туй ячөпе ашшән саламлатпәр. Е. Андреев яч. хис. хусаләхра ёҗлесе тивёслё канәва тухнаҗерсем хайсен пурнәҗёсене ёҗрен уйрәлпәҗ. 5 ача суратса пурнәҗ сул җине каларнә, җёршыва юрәхлә җынсем тунә. Тай-ма пуҗ сире җакәншән. Пурнәҗ савәнәҗ татах нумай сула тәсәлтәр тесе сире – хисеплө аттепе анне, хуньстарикпе хуняма, асаттепе асанне, хәтапа тәхләчә тата җывәх тәвансем – җирёп сывләх, шәкәл-шәкәл пурнәҗ, килёшүпе юрату тата канлө вәтләх сунатпәр.

Саламлаканёсем: ачисем, кинёпе кёрёвёсем, мәнукёсем, тәхләчисем, җывәх тәванёсем.

Ылтән-кёмёлрен те хәкләрах, хёвелтен те аш-арах җыннәмәра, аннене – Муркаш салинче пурәнә-кан Тамара Семеновна МОРОЗОВАНА ноябрён 20-мёшёнче 70 җул тултарнә ятпа саламлатпәр. Хәклә аннемёр, эсир пире пурнәҗ парнелерёр, ура җине җирёпнён тәрәтрёр, пурнәҗ сулө җине тухма ыра канашсемпе пулашрәр. Юман пек җирёп сыв-ләх, вәрәм кун-сул, җәл куҗ пек тапса тәракан вәй-хәл сунатпәр. Җирёп сывләхлә пулса ачәрсене, мәнукәрсене савәнтарса пурәнмалла пултәр. Тай-ма пуҗ сире пуришён те.

Салампа: 4 хёрё, кёрүшөсем, 10 мәнукё, 7 кёҗён мәнукё.

Пәсәрман ялөнче пурәнәкан Илья Михай-лович ВЯЗОВА ноябрён 16-мёшёнче 80 җул тултарнә ятпа чун-чёререн чи ашә сәмахсем-пе саламлатпәр.

Җирёп сывләх, вәрәм кун-сул, телейлө те ләпкә пурнәҗ сунатпәр.

Саламлаканёсем: йвәлөсемпе хёрё, кинёсем, кёрүшө, мәнукёсем, тәванёсем.

ҢЫРӘНТАРУ

Хәклә вулакансем! Районти «Ңентерӯ ялавё» хаҗата 2010 җулхи пёрремёш сур җулта илсе тәма унчченхи хәкпәх җыран-тарасёҗ. Ултә уйәха җыранмалли хәк – 191 тенкё те 70 пуҗ.

Кёске хыпарсем

Район администрацийёнче

Ертүҗё улшәнчө

Кәҗалхи августән 24-мёшёнче район җучё «Свобода» хуҗаләх ертүҗи К.Е. Сретинский телёшпе дисквалифи-каци решенийё кәларчө. Унпа килёшүллөн председателён султалак хушши ертүҗё вырәнёнче ёҗлеме юра-масть. Иртнө шәмәт кун, ноябрён 14-мёшёнче, җак йитупа хуҗаләх пухәвё иртрё. Пухәвән кун йёркинче – дисква-лификаци тапхәрё валли ертүҗё суй-ласси. Пухура суйлав ййтәвё анлә са-рәлса кайрө. Виҗё кандидат телёшпе ирттернө вәрттән сасәлавра Кашмаш-ра суралса үснө, Раҗсей сарёнче офи-цер пулса җуҗбәра тәнә, халё отстав-кәри Л. А. Яриков ытларах сасә пухса председател пулса тәчө.

Граждансене йышәнать

2009 җулхи ноябрён 20-мёшёнче Етёр-нери районсем хушшинчи следстви пайёнче Раҗсей Федерацийён прокура-тури сүмёнчи следстви комитечөн Чә-ваш Республикпе ёҗлекен следстви управленийён ертүҗин сүмё Е.Н. Ту-мандейкин граждансене йышәнать. Йы-шәнәу 11 сехетре пуҗланать. Етёрнери районсем хушшинчи следстви пайён адресё: Етёрне хули, Октябре 50 җул урам, 90а сурт.

Хамәр инф.

Ңивёч ййтусем сахал мар

Район пусләхё Ю.А. Иванов тунти кун район администрацийён яваллә ёҗчен-ёсемпе планерка ирттерчө. Чи малтанах вәл РФ Президентчө Д.А. Медведев Фе-дераллә Пухәва янә Ңыравё җинче ча-рәнчө.

–Пирёнтен кашнин тивёслө пётёмлету тумалла, куллених ёҗре Ңырура па-ләртнә самантсене тёпе хумалла, – терё Юрий Александрович.

2010 җул җывхарса килет. Халё шәпах җитес сул валли район бюджетне йёркел-лес ёҗ пырать. Кризис пирён районтан та айккинчен пәрәнса иртмерё. Финанс пайён ертүҗи Р.И. Ананьева паләртнә тәрәх, бюджет кәсалхинчен пёчөкрөх пулать. Рената Иосифовна унән тулаш тата тәкак пайёсем җинче тёлпөн ча-рәнчө.

Ял җыннишён хёрү ёҗ җи хыҗа юлчө темелле. Апла пулин те ләпланма ир-терех. Паян хуҗаләхсем туса илнө ял хуҗаләх продукцияне вырнаҗтарас енө-ле тимлесёҗ. Ңак йыту җинче чарәннә май район пусләхён сүмё, ял хуҗаләх пайён ертүҗи В.К. Ананьев савән пекех районта вильәх-чёрлөх пәхакансен кун-не ирттерес йыту җинче те чарәнчө.

Ңанталәк улшәнса тәнә май сул җинчи хәрүшәрләх ййтәвне те куҗран вёҗер-тмелле мар. Район пусләхён сүмё, ка-питаллә строительство, архитектура

тата пурәнмалли сурт-йёрпе комму-наллә хуҗаләх управленийён ертүҗи В.Г. Никитин каланә тәрәх, подряд ор-ганизацийёсем сулсене тытса тәрәссипе яләх мар ёҗлесёҗ, кашни кунах мён туса ирттерни җинчен пёлтерсех тәрәҗёҗ. Ял тәрәхёсөнче те ку ййтәва кун йёркинчен кәлармалла маррине паләртрө.

Кёркуннехи-хёллехи вәхәтра җынсем гриппа, йтти вируслә инфекци чирё-семпе чирлесси үсет. Районти тёл больницән тёл врачё В.Г. Данилов пёлтернө тәрәх, районта, телее, грипп эпидемийё сук. Шкул ачисене гриппан түйөвсёр прививка тунә. Ңавән пекех – медицина ёҗченёсене, вёренту сферин-че ёҗлекенсене те. Паләртмалла, 60 җул тултарнисене те укҗасарах грип-пан прививка тәвәҗёҗ. Прививкәна кә-мәл пуррисем тутарма пултарасёҗ. Хәкё – 100 тенкё. Планеркәра Владис-лав Григорьевич профилактика ёҗсөсем чиртен сипленессинчен чылай йүнхөрх пулнине паләртрө. Ңавәнпа та хамәр сывләх җинчен хамәрәнах чирличчен шутласчө.

Планеркәра депутатсен районти Пу-хәвён черетлө ларәвне ирттерес, җитес сулхи район бюджетне халәхпа уҗҗан тишкерес тата йтти ййтусене те пәхса тухрөҗ.

Л.ПАВЛОВА.

Пенси ййтәвёсемпе

Ёҗсёррисем валли – вәхәт җитмесёрех

«Элө 53 җулта. Штатсе-не чакәрнине ёҗрен хә-тарчөҗ. Ёҗпе тивёҗтерек-кен центра учета та-там. Ёҗе вырнаҗса пәх-май җук – җулсем җәмрәк чухнөхи мар ёнтө. Ёҗсёррисене паракан посо-би виҗи пите пөчөк, пурән-ма җитмест. Пенси валли вара ёҗ укҗи хәй вәхәтён-че сахал мар ёҗлесе илнө. Вәхәт җитмесёрех пенси илсе тәма тытәнма май җук-ши?»

О. МИХАЙЛОВА.

Раҗсей Федерацийён 1991 җулхи апрелён 19-мёшёнче йышәннә 1032-1 номерлө «Раҗсей Федерацийёнче җынсене ёҗпе тивёҗтересси җинчен» Саккунёпе тата унта кёртнө ертшәнусемпе,

хушәмсемпе килёшүллөн җынсем пенсиё вәхәт җитме-сёрех тухмалли йёркесене паләртнә. Асәннә саккунән 32-мёш статийе килёшүллөн ёҗпе тивёҗтерек-кен җуҗбә органё сөннипе җынна вәхәт җитмесёрех пен-сие кәларасси пирки каланә. Ку вәл организацие пётёрнө е организацире ёҗлекенсен штатне, шутне чакәрнә чух-не пулма пултарать. Анча-та савна валли арсынсен ёҗ стажё 25 җултан, хёрарәмсен 20 җултан кая мар кирлө. Ңак условисене пәхәннә пулсан тата пенсиё тухасси 2 җултан ытла мар юлнә пулсан, ёҗ пенсийё илме тивёҗ җынна вәхәт җитмесёрех пенсиё кә-ларма пултарасёҗ. Кунпа пёрлех җак җыннән пенси

илме хәйён ирөкө те кирлө. Савна та манмалла мар. РФ Пенси фончөн органёсем ёҗпе тивёҗтерекен җуҗбә органёсем сөнниле кәна җынна вәхәт җитмесёрех пен-сии пама тытәнма пулта-расёҗ. Ңак ййтәва татса пама гражданинән ёҗсёр пулнә пирки пособи илсе та-ракан вырәнти ёҗпе тивёҗте-рекен җуҗбә органне пы-малла.

Вәхәт җитмесёрех паракан җак пенси висине вәтләх енө-ле паракан ёҗ пенсийён база тата страхланә пайёсен нор-мине кура паләртаҗёҗ. Ун пирки Раҗсей Федерацийён 2001 җулхи декабрён 17-мёшөнчи 173-ФЗ номерлө «Раҗсей Федерацийёнчи ёҗ пенсийёсем җинчен» Феде-

раллә Саккунёнче каланә.

Вәтләха пула пенси илме право пур җыннән (хёрарәм-сен – 55 җул, арсынсен – 60 җул), кунпа пёрлех пенсиё вәхәт җитмесёрех пама ты-тәннә чухне те җыннән хәй пурәнәкан вырәнти Пенси фондне пымалла, вәтләх енө-ле пенси илесси пирки заяв-лени җыраса памалла.

Енчтен те гражданин ёҗпе тивёҗтерекен җуҗбә сөнни-пе пенси илсе тәнә хушәрах ёҗе вырнаҗать е урәх ёҗпе (сәмахран предпринима-тельство ёҗөпе) ёҗлеме ты-тәнать пулсан, ёҗсёррисене тивёҗекен пенсиё апа пама пәрахасёҗ. Асәннә ёҗе пә-рахна хыҗҗан апа каллех пенси түйөме тытәнәсчө.

(Малалли 2 стр.)